

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתנהגל ומתפאר שם הצדיק יותר מתנהגל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב' סז)
טוב להגיד ולשיר נ נח נחמן מאומן לזכות לכל הישועות

שבת כי תשא

ואמלא אותו ... (שמות לא, ג')

"ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה", שהם בחינת הארבעה מוחין, כמבאר בהתורה "חיים נצחיים" (לקוטי מוהר"ן ב' - סימן ע"ב). נמצא, שקורא המוח הרביעי 'כל מלאכה', כי שם עיקר המלאכה והאמנות של האדם בזה העולם, כי כלל המוחין הם שלשה שהם: חכמה בינה דעת, אך לפעמים נקראים ארבעה מוחין מחמת שהדעת כלול משתיים שהם בחינת חסדים וגבורות. ואלו המוחין מבארין בפסוק הנ"ל: ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה — שהם חכמה ובינה. ובדעת ובכל מלאכה — זה בחינת מוח הדעת שכלול משתיים, שזהו בחינת 'ובדעת', שהוא בחינת החסדים שבדעת, שהם בחינת דעת סתם, כי הם עיקר הדעת, 'ובכל מלאכה' זה בחינת המוח הרביעי שהוא מוח הגבורות שבדעת, שהוא בחינת 'ובכל מלאכה', כי שם עיקר האמנות והמלאכה של כל אדם.

כי זה ידוע שעיקר אחיזת הסטרא אחרא, הוא בבחינת גבורות ודינים. ועל כן שם, בבחינת מוח הגבורות, שם נאחזים המחשבות זרות של הסטרא אחרא ששם עיקר הברור ששם עיקר המלחמה, ועל כן נקראים 'ובכל מלאכה', כי שם עיקר המלאכה והאמנות של האדם להיזהר במחשבתו לנקותה ולטהרה מפסלת. כמו הבעל מלאכה שמוכך ומטהר את הכלי וחותך ומנסר סביב הכלי כל המותרות והפסלת כדי להוציא כלי למעשהו, כמו כן צריכין לזכך את המחשבה ולגרש המותרות והפסלת שבמחשבה, כדי שיהיה כלי מוכן לקבל נפש רוח ונשמה דקדשה וכו' כמו שמבקשין על זה בכמה תפלות. (לקוטי הלכות - הלכות תפילין ו' - ל"ג)

וירא העם כי בוש משה ... (לב, א')

עיקר חטא העגל היה על ידי שפגמו בכבוד

משה ותלמידיו, על ידי שלא האמינו שגם אחר הסתלקות משה - שהוא בחינת הצדיק האמת, גם אחר כך דבריו חיים וקיימים לעד, וצריכין לקיים דברי תורתו לנצח תמיד, כי דבריו הם דברי אלקים חיים אשר הם קיימים לעולם, כמו שכתוב (ישעיה מ'): ודבר אלקינו יקום לעולם, כי עיקר פגם העגל היה, שהיו סבורים שכבר מת משה, כמו שפירש רש"י על פסוק (שמות לב): וירא העם כי בוש משה וכו'. ואז אמרו לאהרן: קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו, היינו שעשו עצמם כאילו אינם חולקים על משה בעצמו, רק הם אומרים שעניין משה אינם יודעים מה הוא, בחינת: כי זה משה האיש לא ידענו וכו', רק עתה שכבר מת לדעתם, צריכין לבקש אחר במקומו. ונבוכו בדעותיהם המשבשות על ידי זה בעצת ראשי הערב רב שקבלו אותם עליהם לרב ולראש, מחמת שהיו יכולים לעשות מופתים על ידי שמות הטמאה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (תנחומא - כי תשא, יט), שהיו שם יונוס ויומברוס, שהם השליכו השם לתנור האש וכו', עד שאמרו: קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו.

ועיקר חטאם וטעותם הזה היה על ידי שלא האמינו במה שלפניהם אמת ברור וזך ומתקן, שהוא תורת משה אמת שקבלו בסמוך, ועדיין תלמידיו הקדושים קיימים, שהם: אהרן וחור ויהושע וכו'. ואפילו לפי טעותם שמת משה, היה להם לילך לתלמידיו הקדושים ולשאל מהם הדרך אשר ילכו בה, אבל ראשי הערב רב הטעו אותם, עד שמאסו בתורת משה, שכתוב בה בפירוש: לא יהיה לך אלהים אחרים וכו', ובחרו לילך בעצת ראשי הערב רב ועשו את העגל, ולא רצו לציית את תלמידי משה שמחו בהם על זה, והרגו את חור, עד שנתיירא אהרן מהם והכרח לעשות חפצם שלא יהרגוהו, חס ושלום, ולא יהיה להם תקנה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין ז'): (לקוטי הלכות - הלכות בשר וחלב ה', כ"ב)

אולי אכפרה ... (לב, ל') אל רחום וחנון ... (לד, ו')

גודל המעלה שאין למעלה ממנה, הוא ההתקרבות לצדיקים וליראים וכשרים אמתיים (שזכו לקבל עצות אמיתיות מרבותיהם הקדושים), כי הצדיק אמת הם מודיעים לנו בכל פעם אוצרי מתנותיו הטובים שהוא יתברך רוצה ליתן לנו ברחמיו, ומודיעים לנו בכל עת, איך להכין עצמנו לקבלם, ונותנים לנו עצות איך לנקות ולטהר עצמנו ולבושנו מכל לכלוך ופגם, והם חופרים בארות ומעיינות חדשות מעיינות הישועה שאינם פוסקין, באפן שיוכלו לטהר בהם כל הפגומים והמזלזלים והמתעבים שבעולם, ולהתרפאות בהם כל מיני חלאים ומכאובות רעים בגוף ונפש, ולהתבסס על ידם בכל מיני ריחות טובות. כי אין מי שיודע החסדים הגדולים שהשם יתברך רוצה להמשיך עלינו בכל עת, כי אם הצדיק האמת, כמו שנאמר: יודיע דרכיו למשה וכו', רחום וחנון ה' וכו'. (לקוטי הלכות - מתנה ד', אות ח' לפי אוצר היראה - צדיק, רכ"ט)

מכתב

(ספר אפי הנחל ב' - מכתב מ', המשך)

... כשה' יתברך רוצה לרחם על האדם ולהושיעו, עיקר ישועתו על ידי הצדיק האמתי הגדול במעלה מאד - שהוא בחינת דוד משיח, שהוא ממתיק כל המוחין דקטנות ותכלית קטנות דקטנות עד קצה האחרון עד אין תכלית, הכל הוא ממתיק בשרשו העליון הגבוה והנורא מאד, משרש העליון של כל המוחין שהוא בחינת 'אין', שהוא למעלה מכל המוחין גדלות וקטנות - ששם כלא חד והכל נמתק שם. והצדיק הזה דייקא, הוא יכול לעזר ולהושיע את כל הדלים והשפלים שבעולם, כמו שכתוב: "יחס על דל ואביון ונפשות אביונים יושיע".

ועיקר העניות והדלות הוא העניות מדעת התורה והמצוות, שהוא רחוק מה' יתברך, חס ושלום, וכשה' העני במעשים רואה פחיתותו ושפלותו, בפרט כשמרגיש חובותיו שהוא חייב לה' יתברך על-ידי עוונותיו ופשעיו הרבים, כשהוא מתחיל להתמרמר לפני ה' יתברך בלב נשבר ונדכא מאד ומפרש צערו ושיחתו לפני ה', בודאי תפלתו יקרה וחשובה מאד לפני ה' יתברך ופותחת כל תרעין [שערים] וכו', אבל אף על פי כן עדיין אין לה כח לפעל פגלתה בשלמות מחמת תקף הדינים - שהוא בחינת מוחין דקטנות, כי הוא עני מן הדעת, ועל כן עיקר ישועתו על ידי הצדיק הגדול האמתי שהוא בחינת משיח שהוא משתף עצמו עם אלו העניים, אף-על-פי שפגמו מאד ועשו מה שעשו, אף על פי כן רחמיו מתגברים עליהם והוא מוריד עצמו אליהם ועושה עצמו כמותם וגרוע מהם, כי הוא ענו מכל האדם אשר על פני האדמה, ואף על פי כן אינו נופל למוחין דקטנות, חס ושלום, שזהו בחינת תכלית שלמות הענוה של בחינת משה-משיח, שאין אנו יכולים להבין זאת.

הצדיק בתקף קדשתו וחכמתו הנשגבה והנוראה, הוא מסלק הכל ומתנהג עצמו בתמימות ופשיטות.

אסור לייאש עצמו, רק לחפש אחר הקדשה בכל עת, ואפילו אם נדמה לו שכפי מה שיודע בנפשו נגעי לבבו ומכאוביו - רחוק מאד שיישיג את הקדשה, אף על פי כן הוא יעשה אל שלו ויחפש אחריה בכל כחו. ואפילו אם נדמה לו שגם אחר החיפוש זה כמה וכמה שנים ולא מצא עדיין ולא השיג עדיין שום מדרגת הקדשה כלל, אף על פי כן יחפש עוד ועוד, עד שאם האדם חזק בזה באמת כל ימי חייו, ה' יתברך מרחם עליו ומסייע ועוזר לו למעלה מדרך הטבע ושכל אנושי לגמרי, עד שזוכה לעבר על הכל בשלום ולגמור הדבר, להוציא הקדשה מהקליפה.

"גדול השם,

ואין יודעים כלל"

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

בקדשה, מעוררין בתשובה פושעי ישראל וגרים. אבל אי אפשר לזכות לזה כי-אם על ידי ענוה ושפלות בתכלית (לקוטי מוה"ר"ן א', סימן י"ד).

צריך כל אדם - ובפרט תלמיד חכם, להאיר בלמוד תורתו בשרש הנשמות, ועל ידי זה יכול לקרב ולעורר בתשובה רשעים וגרים, אפילו הרחוקים ממנו, ועל ידי זה יזכה שיהיה גם בנו תלמיד חכם. אבל כשאין לומד בבחינה זאת, אין בנו תלמיד חכם (שם).

ובכן, יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שתזכני אותי ואת כל עמך בית ישראל, לעסוק בתורתך הקדושה תמיד יומם ולילה, בקדשה ובטהרה, עד שנזכה על ידי למוד התורה הקדושה, לעורר שרשי נשמות ישראל שעלו במחשבה תחילה, וכלם משרשים באותיות התורה הקדושה. עזרני ה', שיאיר עסק התורה שלנו, עד שנזכה לעורר על ידי למוד תורתנו, שרשי נשמות ישראל. ויאירו ויתנוצצו הנשמות זה לזה, עד שיתעוררו ויתנוצצו בתוכם נפשות כל הרשעים וכל הפושעי ישראל, עד שיגיע אליהם הארה משרש נשמותיהם, ויתעוררו כלם בתשובה שלמה וישבו אליך באמת. ועל ידי התנוצצות הנשמות, נזכה שיהיו נולדים ונבראים נשמות הגרים, עד שיבואו רחוקים ויתגייירו ויכירו כח מלכותך ויעבדוך כלם באמת.

ואם אמנם אנכי בעניי רחוק מאד מעסק התורה בקדשה כזו, לעורר נפשות אחרים בתשובה, על כל פנים תרחם עלי ברחמך העצומים ותזכני בחסדיך הגדולים, שאזכה על ידי למוד התורה הקדושה להכלל בתוך נשמת הצדיק הדור האמתי, אשר הוא עוסק בתורה בקדשה כזו, עד שאזכה להתעורר על ידי התורה של הצדיק האמת שתאיר ותתנוצץ נשמתי בשרשה, במחשבה עליונה דקדושה בריך הוא, בתוך שאר נשמות הקדושים של בני ישראל עמך, עד שייגיע אלי הארה משרש נשמתי, באופן שאזכה לשוב בתשובה שלמה אליך באמת... (לקוטי תפילות א' – מתוך תפילה י"ד)

סיפור

(ימי מוהר"ת ב' – סימן קטו)
 © ... בבואי על העליה

שדר שם הרב [של עיר אלכסנדריא], הלך מאתי זה שהוליד אותי ונשארתי שם לבדי, והדלת הייתה סגורה ונזדמן שם ישראלי אחד שהיה צריך להרב והתחיל לדפק על הדלת ופתחה אשה אחת, ולא הניחה אותי לכנס, ואמרה שהרב ישן

ורמזה לי בידיה עניין שנה, ואמרתי אף על פי כן אכנס ואמתין עד שיקוץ ולא הניחה אותי לכנס, ואמרתי אשב בבית שער שעל העליה, כי בודאי לא אזוז מכאן עד שיקוץ הרב וישבתי שם לבדי, וזה היה לי קצת מנוחה, והתחלתי לחשב מה שהייתי צריך.

בתוך כך, חזר ובא האיש הנזכר לעיל שהיה צריך להרב, וישב עמי שם גם כן, וקרב אותי אבל לא היה מבין בלשון הקדש כי אם מעט דמעט בקשוי גדול כי לשון הקדש שלהם משנה מאד מלשון הקדוש שלנו כידוע, ומי שהוא למדן ויודע לדבר לשון הקדש יכולין להבין מעט ממנו, אבל רבם עמי הארצות ומהם קשה להבין דבור בלשון הקדש. וישבתי שם בבית שער הנ"ל לערך שעה ויותר, אחר כך פתח הרב הדלת ונכנסתי אליו ושאל אותי מה טובי; וגם עם הרב קשה קצת לדבר אבל מאת ה' הייתה שנזדמן לי איש אחד בסטנבול - שמו רבי יחיאל מצפת והוא מאנשי ליטא, והוא בא בסמוך מאלכסנדריא לסטנבול וישב באלכסנדריא חמשה חדשים, וכבר היה לו הכרות עם הרב ועם הגביר רבי אברהם טילקא, ונתן לי שני אגרות להרב ולהגביר הנזכר לעיל, כי רבי יחיאל הנזכר לעיל עמד בבית הגביר הנזכר לעיל כל חמשת החדשים הנזכרים לעיל וישב שם, ואלו שני האגרות היו טובה גדולה מאד לאיש כמוני אשר מעולם לא נסיתי בבזיון זה

להצטרך לילך להרב, והיה קשה עלי מאד מאד לכנס להרב ובפרט כי כבד לשון אנכי במדינה זאת אפלו בלשון הקדש כנזכר לעיל, על כן האגרת הנזכרת לעיל היה לי לפה.

והנה הרב הוא קצת קפדן, ותכף התחיל לומר בדרך קפידא כמו שאמר לי בסטנבול, איך נוסעים עכשיו בעת כזאת לארץ ישראל, שנשמע מלחמה כזאת עם הגרעקין וכיוצא בדברים כאלה, ובאמת גם באלכסנדריא אין יודעים האמת בעניין מלחמה זאת, והתחלתי לבקש את הרב על כל פנים מאחר שכבר באתי, יתן לי לעת עתה על כל פנים אכסניא, השיב: האתה יכול לפרע? אמרתי לו: והכנסת אורחים, אין כאן? השיב: בכאן, יש תקנה שלא לקבל אורח כי אם עד שלשה ימים. השבתי לו: טוב! אנחנו נאכל משלנו אחר שלשה ימים, רק לעת עתה יתן לנו אכסניא, להניח החפצים שלנו...

שיחות

(ר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

אני סבלתי כמה שנים, היה כמו אחד משוגע, כל הילדים זרקו עלי קליפות ואבנים, וביזיון גדול, וקיבלתי הכל. רק תיבה אחד מן ה"סיפורי מעשיות" עולה על הכל, על כל התורה, על כל החכמות, מילה אחת, עוד לא היה בעולם פלא כזה... מי אמר דבר כזה "יתקן את כל העולם"? רבנו הקדוש בעצמו אמר: "יש מחלות שאי אפשר לרפאות, ואני יכול, גם חולים כאלה אני יכול לרפאות לגמרי"... שהוא העיקר של כל התורה, של הכל, של כל העולם. אין דיבורים לדבר, אם אני חי, אינני יודע, למעלה מן הטבע, מה שאני סבלתי... שני אנשים מצחקים מכל העולם, שום צדיק לא אמר דיבורים כאלה, ו"משיח יגיד פירוש על ה"ליקוטי מוהר"ן"...

רק לראות את רבי ישראל קרדונר היה די לידע מרבנו, יש הסחורה של רבנו. הוא בא אלי מחברון לטבריה, ונעשה רעש גדול בכל ארץ ישראל, ישראל בער נעשה ברסלבר, וזה סכנה לכל העולם. צריכים להרוג אותו ואת רבי נתן, הוא ישגע את כל העולם, הוא יהרוג את כל העולם...

הוא אמר לי: "מה אתה שואל? תן את הפתק", אמרתי לו: "מדוע?", הוא אמר: "כי הוא ישגע את כל העולם וכל בני-ברק", הקצין אמר לי: "נתן", אני פחדתי, אולי הם ייקחו את זה? אז נזכרתי, שבתחילת הלילה בא אלי אברהם נתן: "נתן לי, רק הלילה לקרוא ולראות את זה", אז אני נתתי לו על לילה אחד, אז ברוך השם, הוא לא בבני-ברק ולא פה... בני-ברק היה העיר הגדולה של כל ארץ ישראל...

מי שהיה שומע התפילה וההתבודדות של רבי ישראל קרדונר, נעשה כל העולם צדיקים, מי שמע את הקול שלו, נעשה צדיק, ועכשיו כבר אמר רבנו: "רבי שמעון (בר יוחאי) הוא 'עציר וקדוש מן שמיא נחית', ועכשיו יש 'ניחל ניובע מ'קור ח'כמה", שעל ידו לא תשתכח התורה מ ישראל...

...שום צדיק לא אמר דיבורים כאלה: "משיח יגיד פירוש על ה"ליקוטי מוהר"ן", הוא רק יחיד, בכל העולם יחיד שאמר דיבורים כאלה: "משיח יגיד פירוש על ה"ליקוטי מוהר"ן"..."

"אב"י הנחל"? זה המכתבים שכתבתי להנשיא שזר שהוא ביקש ממני... בכל מיני בקשות הוא ביקש ממני שארשום לו מה שאני קבלתי על הרבי רבי נחמן, וזה הוא ה"אב"י הנחל". כולם משתגעים, כל הגדולים, כולם מתבטלים נגד דיבורים כאלה, מי אמר דיבורים כאלה: "משיח יגיד פירוש על ה"ליקוטי מוהר"ן"..."

